

Åtta nya forskningsprojekt om hörselskador

22 november 2024

Foto: HRF

I år har Hörselforskningsfonden, genom Hörselskadades Riksförbund (HRF), beviljat drygt 2,3 miljoner kronor i anslag till åtta forskningsprojekt som ska undersöka och förbättra kunskapen om hörselskador. Projekten rör allt från innerörats utveckling och tinnitus till hörsel i arbetslivet och balansproblem hos äldre. Här nedan är en sammanfattning på de åtta projekten, som alla fått ungefär 300 000 kr var.

Balans- och hörselnedsättning: En studie om hörapparaters påverkan

Henrik Danielsson på Linköpings universitet ska undersöka hur hörapparater påverkar balans och fallrisk hos äldre med hörselnedsättning. Genom olika balans- och gångtester, även med tekniken virtual reality, hoppas forskarna kunna visa på hörselhjälpmedels potential att minska fallolyckor.

Biologiska markörer vid plötslig dövhet

Johannes Ehinger från Skånes universitetssjukhus, Lund, har tilldelats medel för att identifiera biologiska markörer i blodet hos personer med plötslig hörselnedsättning. Detta kan ge insikter om orsakerna bakom hörselbortfallet och öppna upp för bättre, mer riktade behandlingar.

En karta över innerörats utveckling

Emma Andersson vid Karolinska Institutet har fått medel för att skapa en detaljerad "karta" över hur celler i innerörat utvecklas till hörselceller. Detta kan på sikt bidra till behandlingar för att återställa hörsel hos personer med skadade hårceller, en process som liknar den som förekommer hos vissa djur.

Hörselnedsättning i arbetslivet - ett salutogent perspektiv på psykosociala arbetsförhållanden

Sara Båsjö vid Örebro universitet undersöker hur psykosociala arbetsvillkor

påverkar personer med hörselnedsättning, särskilt ur ett salutogent perspektiv som fokuserar på hälsa och resurser. Studien ska kartlägga de faktorer som främjar ett fungerande arbetsliv och minska sjukskrivningar.

Kartläggning på molekylnivå av hur cellerna i hörselorganet åldras

Francois Lallemand på Karolinska Institutet har fått medel för att undersöka molekylära förändringar i hörselcellerna under åldrandet. Genom att analysera cellförändringar hoppas forskarna få nya insikter i orsakerna bakom åldersrelaterad hörselnedsättning.

Maskering av benlett ljud vid hjärnstamsaudiometri

Karl-Johan Fredén Jansson vid Chalmers Tekniska Högskola vill förbättra maskeringen av benlett ljud vid hjärnstamsaudiometri, en teknik som används för att mäta hörseln objektivt. Bättre maskeringsteknik kan förbättra precisionen vid mätningar av varje öra separat.

Påverkar tinnitusdebut i barndomen risk för psykisk ohälsa som ung vuxen?

Sebastian Waechter vid Lunds universitet undersöker om barn som får tinnitus löper ökad risk för psykisk ohälsa senare i livet. Projektet bygger på data från en dansk studie med 1 300 barn och unga vuxna och ska även titta på skyddande faktorer för att undvika tinnitus.

Synkronisera text och tal: Optimal timing för förbättrad digital kommunikation för hörselskadade

Carine Signoret vid Linköpings universitet har tilldelats medel för att fastställa det bästa tidsspännat mellan text och tal i tal-till-text-teknik. Projektet hoppas kunna ge rekommendationer för hur text och tal bäst synkroniseras, vilket kan förbättra tillgängligheten för hörselskadade.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Internationell konferens sätter teckenspråket i centrum

22 november 2024

Foto: Zveza-gns

Nyligen den 15-16 november 2024 samlades experter, forskare och representanter från teckenspråksinstitutioner världen över i Ljubljana, Slovenien. Vid en internationell konferens med temat "Allt ligger i våra händer" diskuterade de teckenspråkets betydelse och framtid. Målet var att lyfta fram forskning, utveckling, undervisning och certifiering inom teckenspråk samt att etablera ett globalt samarbete för att stärka teckenspråkens ställning.

Syftet med konferensen var att belysa teckenspråkets betydelse och främja samarbete mellan teckenspråksinstitutioner världen över. Genom att utbyta erfarenheter fick deltagarna nya verktyg och idéer att använda i sitt arbete. En viktig aspekt var att ge stöd till länder utan etablerade organisationer, så att även de kan dra nytta av den kunskap och inspiration som konferensen erbjöd. Från Sverige deltog representanter från Västanviks folkhögskola och Institutet för språk och folkminnen (Isof).

En av konferensens höjdpunkter var diskussionerna om att upprätta en internationell paraplyorganisation för teckenspråksinstitutioner, kallad International Sign Language Institutions (ISLI). En sådan organisation kan stärka samarbetet mellan världens mer än 200 nationella teckenspråk och driva forskning, standardisering och utveckling. En arbetsgrupp bildades för fortsatt arbete med ISLI-initiativet.

Europeiska dövförbundet (EUD) ger sitt stöd till ISLI-initiativet i ett officiellt uttalande från ordföranden Sofia Isari. EUD menar att initiativet ligger i linje med deras uppdrag att skydda dövas mänskliga rättigheter och främja användningen av nationella teckenspråk inom alla samhällsområden.

Ordförande för Dövas nationella förbund i Slovenien, Mladen Vršič, säger att det är

ett viktigt steg för att stärka teckenspråkens status globalt. Med det menar han att ISLI-initiativet skulle bli en början på en rörelse som förenar och stärker dövas rättigheter världen över.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Bauras konstverk visas i en isländsk TV-serie

22 november 2024

Foto: Privat

Baura Kolbeinsdottir föddes på Island och flyttade till Sverige när hon var fyra år gammal. Drygt 30 år senare får hon äran att visa sitt isländska påbrå genom att låta sina konstverk synas i den isländska TV-serien The Darkness. Teckenrapport har intervjuat Baura.

Bauras intresse för konst började redan i barndomen, då hennes mamma, som är konstnär, inspirerade henne med sitt skapande.

- När jag var liten älskade jag att rita, och jag har till och med deltagit i tävlingar och haft utställningar. Mitt intresse svalnade vid 20-årsåldern, men det kom tillbaka när jag flyttade till Dalarna, berättar hon.

Tidigare målade Baura med olja, men nu använder hon främst akryl i mörka toner. Hennes målningar är ofta inspirerade av den isländska naturen och skapas på canvasdukar. Motiven är ofta abstrakta, vilket gör att de tolkas på olika sätt av olika personer. Inspiration hämtar Baura även från psykisk ohälsa, och hon hoppas att hennes konst kan hjälpa andra att få en djupare förståelse för ämnet.

The Darkness är en isländsk/amerikansk TV-serie baserad på Ragnar Jónassons bästsäljande deckare om kriminalkommissarie Hulda Hermannsdóttir. Serien handlar om hur Hulda, som snart ska gå i pension, utreder ett brutalt mordfall

samtidigt som hon kämpar med sina egna trauman. Trots motgångarna är hon fast besluten att lösa fallet, även om det innebär att hon riskerar sitt eget liv. Hulda spelas av Lena Olin, och serien är regisserad av Lasse Hallström. Serien består av sex avsnitt.

Baura berättar hur det kom sig att produktionen för TV-serien tog kontakt med henne.

Baura visar sina konstverk på sitt Instagramkonto (@baurasart). En av hennes följare, en isländsk TV-producent, blev särskilt förtjust i hennes konst. När producenten senare fick i uppdrag att inreda olika miljöer för The Darkness, en isländsk/amerikansk TV-serie, frågade han om de kunde använda några av hennes tavlor. Han ville att verken skulle ha en mörk känsla och samtidigt spegla det isländska landskapet, eftersom inspelningarna skedde där.

- Först var jag misstänksam, men när jag såg de stora namnen som var involverade i serien tyckte jag att det var spännande. Jag lånade ut fem tavlor, och fyra av dem syns i TV-serien, säger hon.

Trots framgången har Baura, som beskriver sig själv som blyg, ännu inte delat något på sociala medier om att hennes konst kan ses i serien. Hon har dock fått mycket positiv feedback från andra håll.

- Många tycker att mina verk är mörka och mystiska, och att de skiljer sig från vad många i min ålder brukar skapa, säger hon.

När Baura såg sina verk i serien kändes det överkligt.

- I en scen hängde en av tavlorna på väggen i vardagsrummet där ett mord begicks. Det kändes häftigt! Två av tavlorna syns tydligt, medan de andra syns lite i bakgrunden, berättar hon.

Bauras dröm är att kunna arbeta som konstnär på deltid. Hittills har hon sålt några tavlor och även fått beställningar på specialmålningar.

Jag vill uppmuntra fler att måla. I konst finns det inget rätt eller fel, och alla kan skapa. Att vara kreativ är bra för själen, avslutar hon.

Kenny Åkesson

Ny forskning ger insikt i hur döva tänker

22 november 2024

Foto: Adobe stock

Forskning i Storbritannien visar att döva personer, precis som alla andra, har en mångfald av sätt att kommunicera både utåt och inåt. Detta innebär att det inte finns ett enda språk eller en enda metod för tankar som gäller för alla döva. En persons tankar kan påverkas av flera faktorer, som åldern då hen blev döv och om hen har en inre monolog.

För många döva, som saknar hörsel helt eller nästan helt, kan tankarna uttryckas i form av bilder snarare än ljud. Dessa bilder kan bestå av teckenspråk, skrivna ord eller olika visualiseringar. Detta innebär dock inte att deras inre värld är mindre rik än för hörande personer – den tar bara en annan form.

Döva som föds utan hörsel saknar sannolikt en referens till hur talat språk låter, medan de som blivit döva senare i livet ofta har kvar minnet av verbal kommunikation. Därför kan vissa döva tänka i bilder, i ljud, eller en kombination av båda.

Intressant nog har studier visat att tänkandet på teckenspråk aktiverar vänstra inferiora frontala cortex i hjärnan, vilket är samma område som aktiveras när hörande människor tänker verbalt. Enligt en studie från 1997 tyder detta på att "inre teckenspråk" behandlas i samma områden som "inre tal".

Redan på 1970-talet indikerade forskning att inre teckenspråk spelar en central roll för korttidsminnet hos döva, på samma sätt som inre tal gör för hörande personer. Samtidigt är det värt att notera att alla hörande inte heller har ett verbalt tänkande. De senaste åren har det blivit mer allmänt känt att vissa människor saknar en inre monolog och att deras tankar är tysta och består av bilder eller

abstrakta tankar utan tal.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Region Blekinge backar om höjda hörapparatsavgifter efter kritik

22 november 2024

Foto: HRF

Efter starkt påtryck från Hörselskadades Riksförbund (HRF) har politikerna i Region Blekinge dragit tillbaka sitt förslag om att höja avgiften för utprovning av hörapparater från 1 200 kronor till 2 200 kronor. I stället beslutade regionfullmäktige att sänka förslaget med 900 kronor för de flesta användare.

Region Blekinges ursprungliga förslag om att höja utprovningsavgiften för hörapparater från 1 200 till 2 200 kronor skulle ha gett Blekinge landets högsta avgift för hörselvård. Förslaget mötte stark kritik från HRF, som varnade för att en avgiftshöjning skulle göra hörselvården oöverkomligt dyr för många. Särskilt med tanke på att den föreslagna avgiften inte omfattades av högkostnadsskyddet.

HRF skrev till regionfullmäktige i Blekinge där de motsatte sig Region Blekinges förslag. HRF:s argument var att den höga avgiften skulle innebära en negativ särbehandling av hörselskadade, vilket strider mot vårdprinciperna om likabehandling. Detta eftersom avgiften ligger utanför högkostnadsskyddet och vid en höjning riskerar att utestänga ekonomiskt utsatta grupper från hörselvård. Avgiften skulle slå särskilt hårt mot äldre och personer med grava hörselnedsättningar. HRF menar att detta skulle leda till att fler hörselskadade avstår från hörapparater, vilket i sin tur riskerar att skapa utanförskap och ohälsa.

HRF påminner om att obehandlad hörselnedsättning är en betydande riskfaktor för demens och annan ohälsa. Vidare menar de att hörapparaternas tekniskifte i och

med att de blir laddningsbara ska främja hållbarheten och inte belasta mer med oskäliga kostnader. Parallellt fortsätter HRF att kämpa för att hörselvårdsavgifter ska omfattas av högkostnadsskyddet, i likhet med andra vårdavgifter.

Under regionfullmäktiges möte den 6 november pressades politikerna till att omvärdera sitt förslag. Beslutet blev i stället att höja utprovningsavgiften med 100 kr och ta bort extraavgiften för laddare på 1 000 kr. Det innebär att för merparten av patienterna, dvs de som har laddbara hörapparater, blir kostnaden vid hörapparatutprovning 1 300 kr.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Årets P. Schönströms stipendium gick till Kristoffer

22 november 2024

Foto: Privat

Varje höst delar Stiftelsen P. Schönström ut ett stipendium för att uppmuntra döva ungdomar att satsa på högre utbildning. Årets mottagare är Kristoffer Kold Erlandsen, 24, som studerar journalistik vid Stockholms universitet.

Årets stipendium gick till Kristoffer Kold Erlandsen, 24 år, som läser Journalistprogrammet vid Stockholms universitet. Han har som mål att ta examen under våren 2026. Vid en ceremoni på Stockholms Dövas Förenings föreningsmöte den 16 november mottog Kristoffer stipendiet på 30 000 kronor samt det inramade diplommet "Fågeln".

När Teckenrapport kontaktade honom berättade han att han är väldigt glad över möjligheterna som pengarna kan ge honom. Han är också glad över att ha stiftelsens stöd till hans karriär. Kristoffer säger att konkurrensen inom journalistbranschen är rätt hög så han kommer att använda stipendiepengarna till

att utveckla sig som journalist genom att till exempelvis gå kurser och köpa redigeringslicenser. Han vill lära sig mer om cybersäkerhet eftersom han tror att han kan vinna mycket på att röra sig fritt i alla nätets hörn.

Efter examen är Kristoffer sugen på TV-journalistik eftersom hans dröm är att få dövsamhället, särskilt unga, att förstå hur viktigt det är med nyheter. Men, tillägger han, nyheter är inte bara viktiga, de kan faktiskt vara roliga att ta del av. Det vill han förmedla, och att man själv kan skapa egna nyheter.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Ungdomsspel 2024 i simning och futsal genomfördes i helgen

22 november 2024

Foto: SDI

I helgen den 16-17 november pågick höstens Ungdomsspel i Stockholm med IK Hephata som arrangör. De två idrotterna som arrangerades var simning och futsal. Totalt var det ungefär 140 barn och ungdomar från sex klubbar som tävlade. En av klubbarna var Jalo, en finsk klubb från Jyväskylä.

Inför Ungdomsspelen bjöd Svenska Dövidrottsförbundet (SDI) även in finska idrottsföreningar för att delta. Syftet var att skapa möjligheter för ungdomar att knyta nya kontakter och utbyta erfarenheter över gränserna. En finsk idrottsförening, Jalo, från Jyväskylä tackade ja till inbjudan. SDI hoppas att detta initiativ kan bli starten på fler internationella samarbeten i framtiden.

Simtävlingen hölls under lördagen på GIH-Badet, där IK Hephata dominerade i de flesta åldersgrupperna. Deltagarna tävlade i bröstsim, frisim, ryggsim och stafett. IK Hephata erövrade guldmedaljer hos F11 och F13 samt P11, P13 och P15 medan Lundia tog F15 och F17 och IK Virtus tog P17. Vi har fått veta att flera föräldrar är

oroade över att det var många som anmält sig till simtävlingarna men när det var dags för tävlingarna hade många barn och ungdomar bestämt sig för att inte medverka. Föräldrarna menar att det är något klubbarna och SDI behöver lyfta fram.

Under söndagen hölls det futsalmatcher i Liljeholmshallarna. Här var IK Hephata och IF Nerike de största vinnarna. IK Hephata vann i FU11 och FU14. I PU11 vann de tillsammans med SK Lundia. IF Nerike vann i FU17 och PU17. I PU14 vann de tillsammans med IK Surd.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Tre boenden för döva och dövblinda i Frankrike hotas av konkurs

22 november 2024

Foto: Média Pi

Larnay Sagesse är en förening i Poitiers, Frankrike, som bedrivit boendeverksamhet för döva, dövblinda och blinda sedan 1800-talet. I dagsläget bor 106 personer i tre boenden, där totalt 210 anställda jobbar varav åtta är döva. Nu står föreningen inför en allvarlig ekonomisk kris som hotar framtiden för boendena.

Föreningen Larnay Sagesse har länge tagit hand om döva och dövblinda barn. För närvarande driver Larnay Sagesse tre verksamheter; ett medicinskt stödboende för personer från 20 år med behov av ständig vård, ett boende för personer från 20 år som är självständiga i vardagen, samt ett boende för äldre från 60 år med sensoriska funktionsnedsättningar.

I ett öppet brev berättar personalen att en rad händelser har skapat ett underskott

på 600 000 euro. Ett underskott som inte kunnat täckas på grund av de ökade kostnaderna efter pandemin samt inflationen och energikrisen. Kostnaderna har därmed blivit högre än de totala intäkterna från staten och departementet. Dessutom är det svårt att rekrytera kvalificerad personal, vilket lett till hög personalomsättning och ökade kostnader för tillfälliga lösningar via bemanningsföretag.

Konsekvenserna märks också i boendeverksamheterna som fått minskade aktiviteter, indragna semesterresor, försämrad kvalitet på måltider, begränsade medel för underhåll av lokaler samt ökade beteendestörningar på grund av personalrotation och bristande kompetens.

Föreningen har gjort stora insatser för att minska kostnaderna, bland annat genom att optimera personalplanering, minska användningen av bemanning, installera solpaneler och införa energibesparande åtgärder. Trots dessa insatser förväntas ett underskott på 600 000 euro under året. Föreningen väddar nu till myndigheter om ökade ekonomiska bidrag och justeringar av ersättningsnivåer för att möta den senaste tidens inflation och löneökningarna. Utan gensvar riskerar verksamheten att stängas, vilket skulle lämna de boende utan anpassade lösningar.

En demonstration planeras till tisdag 19 november för att uttrycka framtidsoron för dessa 106 döva och dövblinda boende.

Estelle Arnoux, MédiaPi

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

11-åriga Molly startar insamling för dövas julklappshjälp i USA

22 november 2024

Foto: Cleveland Hearing & Speech Center

Inför julen ville 11-åriga Molly LeHue på Hickory Ridge Elementary School i USA göra något för att stödja en organisation som har betytt mycket för hennes familj. Molly startade därför en insamling där hennes skolkamrater kunde donera leksaker, hushållsartiklar, vinteraccessoarer, köksutrustning och hygienprodukter. Gåvorna kommer att gå till Cleveland Hearing and Speech Center för att hjälpa döva och hörselskadade familjer i norra Ohio under högtiden.

Mollys äldre bror, Luke, har en hörselnedsättning och deras mamma, Lori, berättar att Luke fick hjälp med hörapparater från centret. Cleveland Hearing and Speech Center stöttar döva och hörselskadade i området, där många familjer kämpar ekonomiskt. Lori fick också jobb på centret i samlingsavdelningen och har arbetat där i tre år. Hon förklarar att det är vanligt att döva har svårt att få anställning eller bara erbjuds deltidsjobb. Förra året introducerades därför en särskild "shoppingdag" där behövande kan välja fem gratisartiklar som julklappar till sina familjer.

Molly, som länge velat göra ett välgörenhetsprojekt på sin skola, tog kontakt med sin lärare och skolledning för att förverkliga sin idé. Hon och hennes vänner satte upp lådor och samlingsplatser i skolan där varje årskurs bidrog med specifika produkter. Insamlingen pågick under oktober och avslutades nyligen.

Molly berättar till tidningen The Gazette att hon känner sig stolt och glad över att hennes skolkamrater ställer upp och hjälper till, och hon hoppas kunna fortsätta initiativet på högstadiet nästa år. "Jag älskar att hjälpa andra," säger Molly. "När jag såg möjligheten att göra något bra för andra ville jag ta chansen."

Enligt skolledningen i Brunswick City Schools är initiativet ett exempel på hur eleverna lever upp till skolans värderingar genom att visa medkänsla och ledarskap. Rektorn på Hickory Ridge, Jamie Bailey, lyfter fram att elever som Molly inspirerar sina kamrater och stärker hela samhället.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Kenya årets värdland för konferens om dövas rättigheter och inkludering i Afrika

22 november 2024

Foto: ACD

Kenya kommer den 27-29 november att stå värd för Africa Conference on Deafness (ACD) i Nairobi. Över 500 deltagare från hela Afrika kommer att samlas för att diskutera och främja dövas rättigheter, inkludering och empowerment. Konferensen syftar till att stärka samarbetet och handlingarna för att förbättra livskvaliteten för döva och hörselskadade.

Till nyhetssidan The Star berättar den kenyanska regeringens talesperson, Isaac Mwaura, om Kenyas engagemang för att leda Afrika i att lyfta fram rättigheter samt stärka rösten för personer med funktionsnedsättningar; "Genom denna konferens bekräftar Kenya sin vilja att skapa en framtid där inkludering och hållbarhet går hand i hand," sa han.

Konferensen organiseras av Kenya Society for Deaf Children (KSDC), en ideell organisation som arbetar för döva barns rättigheter och välfärd. I programmet fokuseras på olika teman, bland annat policy- och regleringsfrågor för döva barn, teknik och innovation för förbättrad livskvalitet, internationellt teckenspråk samt stöd för dövsamhällets initiativ.

Evenemanget samlar yrkesverksamma, vårdgivare, beslutsfattare och akademiker för att dela erfarenheter, stärka samarbeten och diskutera hur tekniska lösningar och innovation kan hjälpa döva och hörselskadade. En höjdpunkt är ett seminarium om hur teknologi kan bidra till att förbättra livskvaliteten för döva genom att underlätta tillgång till utbildning och hälsovård.

Bland de förväntade deltagarna finns representanter från dövsamhället, internationella och afrikanska organisationer, privata och offentliga sektorer, samt företag som utvecklar och tillhandahåller hörsellösningar. Även statliga

departement, utvecklingspartners och utbildningsinstitutioner som erbjuder specialpedagogiska program är inbjudna.

Konferensen avslutas med en utställning där över 50 aktörer från både offentliga och privata sektorer presenterar innovativa hjälpmedel och lösningar.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com